

Zakładanie działalności gospodarczej w Danii – informacje o istotnych aspektach prawnych, podatkowych i biznesowych

Rozpoczynając działalność gospodarczą w Danii należy rozważyć kilka stosownych kwestii. Niniejszy artykuł omawia niektóre występujące kwestie prawne, podatkowe i biznesowe.

Prawo spółek

Duński Urząd ds. Biznesu („Danish Business Authority”, „**DBA**”), będący agendą duńskiego Ministerstwa ds. Gospodarki i Biznesu, jest jedynym urzędem, w którym należy dokonywać rejestracji spółek i gdzie można uzyskiwać informacje o wszystkich duńskich spółkach, niezależnie od ich formy prawnej. Rejestracji duńskich spółek – podobnie jak wszelkich późniejszych zmian ich dotyczących – można dokonywać elektronicznie (webreg-portal.dk), ze skutkiem z dnia na dzień¹. DBA udostępnia także część informacji dotyczących zarejestrowanych spółek (np. skrót pełnej listy członków rad dyrektorów, członków zarządu, audytorów itp.) dostępnych on-line, w Centralnym Rejestrze Biznesowym (CVR.dk)².

Publiczne spółki z o.o. („Aktieselskaber”)

Publiczna spółka z o.o. („Aktieselskaber”, skrót „A/S”) jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością regulowaną przepisami duńskiej ustawy o publicznych spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością³. Minimalny kapitał zakładowy duńskiej spółki typu A/S wynosi 500.000 DKK (bądź też ekwiwalent tej kwoty w EUR) i musi zostać wniesiony w gotówce bądź w aktywach⁴. Od 1 marca 2011 r. ustawa o spółkach zezwala na częściowe wpłacenie kapitału zakładowego spółki w związku z zawiązaniem spółki. Akcjonariusze mogą zatem zdecydować się na ograniczenie wpłaty kapitału udziałowego do kwoty równej 25 proc. całego kapitału zakładowego, ale nie mniej niż 50.000 DKK. Zgodnie z ustawą o spółkach publiczne i prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą wybrać jedną z poniższych alternatywnych struktur zarządzania:

- tradycyjną duńską strukturę zarządzania, w której codzienne zarządzanie spółką realizuje rada wykonawcza, natomiast rada dyrektorów (która w przypadku A/S musi liczyć co najmniej 3 członków) sprawuje funkcję zarządu ogólnego i strategicznego, jak również określone funkcje nadzorcze (tak zwana „półtorastopniowa” struktura zarządcza);
- bądź dwustopniową strukturą zarządczą (inspirowaną rozwiązaniami niemieckimi), w której wszystkie funkcje zarządzania pozostają w gestii zarządu, a rada nadzorcza (licząca w przypadku A/S co najmniej 3 członków) sprawuje jedynie funkcje nadzorcze. To rozwiązanie jest stosowane rzadko⁵.

Prywatne spółki z o.o. („Anpartsselskaber”)

¹ W chwili obecnej w Polsce można zarejestrować on-line jedynie sp. z o.o. przy wykorzystaniu elektronicznego wzorca umowy (tzw. S24). W praktyce rejestracja takiej spółki trwa od jednego do kilku dni, przy czym elektroniczne podpisanie umowy spółki (brak formy aktu notarialnego), złożenie i opłacenie wniosku zajmuje ok. godziny czasu.

² Podobnie jak w Polsce, informacje i odpisy z duńskiego rejestru spółek są co do zasady bezpłatne i można je pobierać w formie elektronicznej.

³ Duńskie publiczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością („Aktieselskaber”, skrót „A/S”) są zbliżoną formą prawną do polskich spółek akcyjnych.

⁴ W polskiej spółce akcyjnej minimalny kapitał zakładowy wynosi 100.000 zł.

⁵ To rozwiązanie funkcjonuje w polskim prawie w przypadku sp. z o.o. i spółek akcyjnych.

Prywatna spółka z o.o. („Anpartsselskaber”, skrót „ApS”) jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością regulowaną przepisami duńskiej ustawy o prywatnych spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością⁶. Przepisy regulujące ApS i A/S są w dużej mierze podobne. W porównaniu do A/S wspólnicy ApS mają jednak większą swobodę decydowania o tym, jak zorganizować sprawę spółki⁷. Opłacony kapitał udziałowy ApS musi wynosić co najmniej 50.000 DKK lub ekwiwalent tej kwoty w EUR⁸.

Prywatne spółki z o.o. („Iværksætterselskaber”)

Zawiązywanie prywatnych spółek z o.o. typu „Iværksætterselskaber” (skrót „IVS”), jest możliwe od 1 stycznia 2014 roku. IVS jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością regulowaną przepisami duńskiej ustawy o prywatnych spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Przepisy regulujące IVS są niemal identyczne z dotyczącymi ApS. IVS musi mieć wpłacony kapitał zakładowy o wartości co najmniej 1 DKK (bądź ekwiwalentu tej kwoty w EUR). Minimalnie 25% rocznego zysku IVS przeznaczane jest na obowiązkowy fundusz rezerwy. Wyплаты dywidendy stają się możliwe dopiero, gdy suma kapitału zakładowego i obowiązkowych funduszy rezerwowych osiągnie co najmniej poziom 50.000 DKK. Gdy suma kapitału zakładowego i obowiązkowych funduszy rezerwowych sięgnie kwoty 50.000 DKK, IVS może zostać zarejestrowana jako spółka typu ApS.

Spółki jawne („Interessentskaber”)

Spółki jawne („Interessentskaber”, skrót „I/S”) zawiązuje się poprzez zawarcie umowy spółki. Treść takiej umowy nie jest regulowana przepisami prawa, ale duńska ustawa o przedsiębiorstwach komercyjnych określa niektóre ogólne aspekty spółek jawnych. Wspólnicy spółki jawnej są solidarnie odpowiedzialni za zobowiązania spółki. Z wyjątkiem występowania w kwestiach podatkowych spółkę jawną uznaje się za osobną jednostkę prawną. Spółka jawna podlega rejestracji w DBA, jeśli wszyscy jej wspólnicy są objęci zasadą ograniczonej odpowiedzialności.

Spółki komandytowe („Kommanditselskaber”)

Spółki komandytowe („Kommanditselskaber”, skrót „K/S”) muszą mieć jednego lub więcej „komplementariuszy”, odpowiedzialnych bez ograniczenia za zobowiązania spółki, a także kilku „komandytariuszy”, których odpowiedzialność jest ograniczona maksymalnie do wysokości kapitału, jaki wnieśli do spółki. Komplementariuszami mogą być spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.⁹ Umowa spółki reguluje funkcjonowanie spółki komandytovej i musi być zarejestrowana w DBA.

Spółki z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości udziałów („Partnerselskaber”)

Spółki z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości udziałów („Partnerselskaber”, skrót „P/S”) charakteryzują się tym, że jednym lub większą ilością wspólników z ograniczoną odpowiedzialnością są publiczne spółki z o.o., których odpowiedzialność jest ograniczona do wysokości całego kapitału zakładowego bądź konkretnych kwot wydzielonych w udziałach. Ten rodzaj spółki jest zatem wariantem spółki komandytovej. P/S łączy w sobie najlepsze elementy A/S (ograniczona odpowiedzialność) oraz K/S (transparentność – opodatkowanie poszczególnych wspólników w proporcji do ich udziału w spółce). P/S są coraz popularniejsze w Danii – zwłaszcza w kręgach kancelarii prawnych.

⁶ Duńskie prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością („Anpartsselskaber”, skrót „ApS”) są zbliżoną formą prawną do polskich spółek z o.o.

⁷ Podobnie jest w przypadku różnic pomiędzy polskimi sp. z o.o. a spółkami akcyjnymi.

⁸ W polskiej sp. z o.o. kapitał minimalny wynosi 5.000 zł.

⁹ Identyczne rozwiązania dotyczące zasad odpowiedzialności wspólników obowiązują w przypadku polskiej spółki komandytovej.

Prawo gospodarcze

Biurokracja w Danii jest niewielka, korupcja (prawie) nie występuje, istnieje natomiast nacisk na łagodzenie narzucanych przedsiębiorstwom obciążeń administracyjnych.

W odniesieniu do umów niewielka ilość bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczy relacji B2B (biznes-biznes)¹⁰.

Ustawa o sprzedaży towarów odnosi się do wszystkich umów, z wyjątkiem umów sprzedaży nieruchomości, gdzie dwie strony umowy mają miejsce swojej działalności gospodarczej w Danii. Ta sama ustawa reguluje także sprzedaż konsumencką (przepisy bezwzględnie obowiązujące). Sprzedaż konsumencka podlega również przepisom duńskiej ustawy o umowach konsumenckich.

Prawo pracy i zatrudnienie

Duńskie prawo pracy i przepisy o zatrudnieniu bazują na trzech zasadniczych filarach:

1. Umowy zbiorowe między organizacjami pracodawców a związkami zawodowymi pracowników.
2. Umowy indywidualne między pracodawcami a pracownikami.
3. Ustawodawstwo duńskie.

Jeśli chodzi o umowy zbiorowe, znaczna część duńskich pracowników jest zatrudniana na podstawie umów zbiorowych zawieranych przez dwie strony danej branży: związki zawodowe pracowników i organizacje pracodawców¹¹. Na tle innych krajów udział zarówno pracodawców, jak i pracowników zrzeszonych w stowarzyszeniu bądź związku zawodowym jest bardzo wysoki.

W umowach indywidualnych pracodawca i pracownik mogą uzgodnić warunki zatrudnienia, np. wynagrodzenie, okres wypowiedzenia itp. Respektowane musi być oczywiście obowiązujące duńskie prawo. Nie istnieje ustawowa płaca minimalna, ale umowy zbiorowe określają w każdym przypadku poziom minimalnego wynagrodzenia przewidzianego dla objętych nimi pracowników.

Jeśli chodzi o ustawodawstwo duńskie, pracownicy pobierający wynagrodzenie podlegają duńskiej ustawie o pracownikach pobierających wynagrodzenie, a w wielu przypadkach także postanowieniom umowy zbiorowej; pracownicy fizyczni (robotnicy) objęci są zazwyczaj umowami zbiorowymi, z których większość jest negocjowana z odpowiednim związkiem zawodowym – jednym bądź kilkoma. Ustawa o pracownikach pobierających wynagrodzenie reguluje większość kwestii istotnych dla relacji pracodawcy z pracownikiem. Należy zauważyć, że niedozwolone są odstępstwa od ustawy na niekorzyść pracownika. Ustawa wyznacza tym samym „standard minimalny” dla tej kategorii pracowników¹².

Gdy zagraniczna spółka wysyła czasowo pracowników do Danii, do takiego oddelegowania zastosowanie mają określone obowiązujące przepisy duńskiego prawa. Zostały one zawarte w duńskiej ustawie o delegowaniu pracowników i obowiązują wszystkich pracowników oddelegowanych czasowo do pracy w Danii. Wspomniane bezwzględnie obowiązujące przepisy określają np. maksymalny wymiar godzin pracy (48 godzin tygodniowo) oraz minimalny czas odpoczynku od pracy, określony na co najmniej 5 tygodni urlopu, równe wynagradzanie kobiet i mężczyzn oraz zasady bhp w miejscu pracy.

¹⁰ W przypadku formy prawnej umów, w Danii przeważają umowy ustne i proste umowy pisemne. Umowy w formie aktu notarialnego są w zasadzie nieznanne. Udział duńskich notariuszy w życiu gospodarczym ogranicza się głównie do relacji związanych z elementem zagranicznym np. notarialne poświadczanie podpisów duńskich członków zarządu w polskich spółkach kapitałowych na potrzeby prawa polskiego.

¹¹ W Polsce przeważają indywidualne umowy o pracę, a układy (porozumienia) zbiorowe występują znacznie rzadziej, niż w Danii. Duńskie związki zawodowe mają zdecydowanie silniejszą pozycję niż ich polskie odpowiedniki.

¹² Podobnie polskie prawo pracy, ustala minimalne standardy, które nie mogą zostać zmienione na niekorzyść pracownika.

Zgodnie z duńską ustawą o delegowaniu pracowników zagraniczne spółki mają obowiązek przekazywania określonych informacji do duńskiej Agencji Handlu i Spółek w sytuacji czasowej wysyłki pracownika do Danii w związku ze świadczeniem usług przez spółkę.

Prawo budowlane

Charakterystyczne dla duńskich umów o roboty budowlane jest to, iż bazują one na uzgodnionych dokumentach, a nie na aktach prawnych. Większość umów między pracodawcami a wykonawcami robót budowlanych jest oparta na określonych warunkach ogólnych dostarczenia materiałów i realizacji prac w sektorze budowlanym i inżynieryjnym bądź na kontraktach na wykonanie „pod klucz”. Umowy między pracodawcą bądź, alternatywnie, wykonawcą i architektami, inżynierami i doradcami profesjonalnymi zawierane są zwykle w oparciu o „ogólne warunki usług doradczych”. Zgodnie z nadrzędną zasadą wszelkie spory wynikające z umów tego typu bądź powstające w związku z nimi rozstrzygane są przy wykorzystaniu arbitrażu, przed zinstytucjonalizowanym trybunałem wyspecjalizowanym w rozstrzyganiu sporów dotyczących dostarczenia materiałów i realizacji prac w sektorze budowlanym i inżynieryjnym.

Prawo nieruchomości

Zbycia nieruchomości (gruntów i budynków) dokonuje się zwykle poprzez zawarcie umowy sprzedaży, a następnie podpisuje się stosowny akt przeniesienia własności, rejestrowany w duńskich księgach wieczystych. Akt przeniesienia własności jest dokumentem elektronicznym, a wszelkich rejestracji dokonuje się jedynie w formie elektronicznej. Wszystkie duńskie nieruchomości są wpisywane do ksiąg wieczystych prowadzonych przez Sąd Hipoteczny w miejscowości Hobro. Prowadzone przez Sąd księgi są obecnie w pełni skomputeryzowane. Informacje o prawach i obowiązkach, a także zobowiązaniach ciążących na konkretnej nieruchomości są zatem łatwo dostępne, a kopie odpowiednich dokumentów (dotyczących użytkowania wieczystego, służebności itp.) można uzyskać szybko i przy niewielkich kosztach¹³.

Osoby niebędące obywatelami duńskimi, które nie miały uprzednio stałego adresu zamieszkania w Danii łącznie przez co najmniej 5 lat, mogą nabywać nieruchomości wyłącznie za pozwoleniem duńskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. To samo dotyczy spółek, stowarzyszeń itp. niemających siedziby w Danii.

Obywatele UE i krajów EOG, a także spółki z UE mogą jednak nabywać nieruchomości w Danii bez pozwolenia Ministerstwa przy spełnieniu określonych wymogów – ale jedynie wówczas, gdy nabywana nieruchomość ma służyć jako niezbędna stała siedziba nabywającego, lub gdy nabycie jej jest warunkiem niezbędnym do funkcjonowania własnej działalności gospodarczej nabywcy bądź świadczenia przez niego usług. Nabycie rezydencji letniej przez osobę niebędącą rezydentem duńskim wymaga zawsze uzyskania pozwolenia Ministerstwa, które udzielane jest rzadko.

Prawo podatkowe

Duński system podatkowy obejmuje podatki bezpośrednie i pośrednie. Podatki bezpośrednie obejmują podatek dochodowy i podatek od nieruchomości, natomiast głównymi podatkami pośrednimi są: podatek od towarów i usług (VAT), cła, podatki środowiskowe i akcyza.

¹³ W Polsce od dawna istnieje możliwość sprawdzenia on-line informacji dotyczących KW. W chwili obecnej czekamy na wdrożenie w Polsce możliwości elektronicznego i odpłatnego pobierania odpisów z KW.

Duński podatek dochodowy od spółek jest liniowym podatkiem korporacyjnym o stawce 25%. Stawka ta będzie sukcesywnie obniżana, a w roku 2016 osiągnie poziom 22%. Podatki dochodowe od osób fizycznych obejmują podatek państwowy, podatek gminny, podatek zdrowotny i podatek kościelny. Podatek państwowy jest podatkiem progresywnym płaconym w ramach dwóch progów podatkowych: dolnego i górnego. Krańcowa stopa podatkowa, uwzględniająca składki na cele społeczne, wynosi 56,5%.

W systemie duńskim funkcjonuje szereg przepisów umożliwiających podatnikom uzyskanie „wiążącej interpretacji” urzędów podatkowych. Wiążąca interpretacja jest wiążąca dla władz skarbowych na okres pięciu lat.

Międzynarodowe zatrudnianie zewnętrzne jest terminem stosowanym w sytuacji, gdy pracownicy zagranicznej spółki są udostępniani spółce duńskiej, a wykonywana przez nich praca jest „integralną częścią” funkcjonowania duńskiej spółki. To, czy dana umowa określana jest mianem umowy międzynarodowego zatrudnienia zewnętrznego, czy też mianem umowy na projekt, jest bez znaczenia. Jeśli wykonywana praca jest integralną częścią funkcjonowania duńskiej spółki, uznaje się, iż mamy do czynienia z międzynarodowym zatrudnieniem zewnętrznym. Pracownik ma obowiązek zapłacenia podatku zgodnie z zasadami przewidzianymi dla międzynarodowego zatrudnienia zewnętrznego. Oznacza to, iż pracownik jest zobowiązany zapłacić 8-proc. składkę na cele rynku pracy i 30-proc. podatek od zatrudnienia zewnętrznego. Duńskie spółki zatrudniające pracowników na zasadzie międzynarodowego zatrudnienia zewnętrznego muszą zapewnić, że odpowiedni podatek zostanie zapłacony i ponoszą odpowiedzialność z tego tytułu.

Przykłady międzynarodowego zatrudnienia zewnętrznego:

- Duńska spółka ogrodnicza zatrudnia pracowników zagranicznej spółki do wykonywania prac w szklarniach. Praca w szklarniach uznawana jest za integralną część biznesu firmy ogrodniczej.
- Duńska stocznia kupuje usługę malowania statku od zagranicznej spółki, której etatowi, zagraniczni pracownicy wykonują malowanie w doku. Malowanie statku jest integralną częścią biznesu stoczni.
- Duńska spółka murarska A uzyskuje kontrakt na budowę domu. Do realizacji całości prac zatrudnia zagranicznego murarza/wykonawcę prac B. B otrzymuje zapłatę dopiero po przyjęciu prac przez właściciela. Pracownicy A mają odpowiednią zdolność i mogliby sami zbudować objęty kontraktem dom, gdyby mieli na to czas. Dlatego opisana sytuacja jest integralną częścią biznesu firmy murarskiej.

ooo0000oooo

Autor artykułu: duński adwokat Lars Lauge Nielsen z kancelarii prawnej Hulgaard Advokater P/S w Danii (www.hulgaardadvokater.dk)

Przypisy: radca prawny Mirosław Stefanik z kancelarii prawnej Peter Nielsen & Partner Law Office sp.k. w Warszawie (www.pnplaw.pl).

Niniejszy artykuł ma zaprezentować czytelnikom informacje natury ogólnej i służy jedynie celom informacyjnym. Jego treść nie może zastępować konkretnej porady prawnej.